

CONSILIUL SUPERIOR AL
MAGISTRATURII

ВЫСШИЙ СОВЕТ
МАГИСТРАТУРЫ

Judecătoria Orhei
Sediul Rezina

MD-5400, or.Rezina str.Voluntarilor 3
Tel: 0(254) 2-16 -17, 2-56-10
www.jrz.justice.md; e-mail: jrz@justice.md

Суд Орхей

Местонахождение г. Резина
MD-5400, г.Резина ул.Волунтарилор 3
Тел: 0(254) 2-16-17, 2-56-10
www.jrz.justice.md; e-mail: jrz@justice.md

Doamnei Domnica MANOLE
Președintele Curții Constituționale a Republicii Moldova
mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușeanu 28

Stimată Doamnă Președinte,

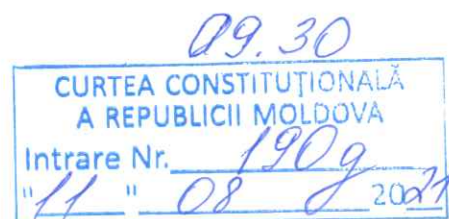
Prin prezenta, Judecătoria Orhei expediază în adresa DVS cererea înaintată de avocatul Airapetean Artur în interesele condamnatului Movilean Sergiu privind sesizarea Curții Constituționale cu excepție de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 70 alin. (4) combinat cu prevederile art. 71 alin. (3) din Codul penal, depusă în cadrul examinării cererii avocatului Ciobanu Olga privind aplicarea legii care are efect retroactiv în privința condamnatului Movilean Sergiu. La necesitate se va expedia dosarul în original.

Anexe:

1. sesizarea privind excepția de neconstituționalitate cu anexe;
2. copia de pe încheierea Judecătoriei Orhei sediul Rezina din 06 august 2021.

Judecătorul
Judecătoriei Orhei

Dorina Cebanița

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate
a dispozițiilor art. 70 alin. (4) combinat cu prevederile art. 71 alin. (3)
din Codul penal

A. Autorul excepției de neconstituționalitate

A.1. Persoană fizică

1. Nume

AIRAPETAN

2. Prenume

Artur

3. Adresă (va fi anonimată)

4. Telefon, e-mail (vor fi anonimizate)

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun

1. La data de 08 februarie 2018 condamnatul Sergiu MOVILEAN prin apărătorul său s-a adresat în instanța de judecată cu cererea privind aplicarea legii care efect retroactiv.

2. Prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Rezina din 20 iulie 2018, cererea condamnatului Sergiu MOVILEAN a fost respinsă ca neîntemeiată.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 decembrie 2018 recursul declarat de Sergiu MOVILEAN a fost admis cu remiterea cauzei la rejudecare, în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

4. Prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Rezina din 17 aprilie 2019, cererea condamnatului Sergiu MOVILEAN a fost respinsă ca neîntemeiată.

5. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 iulie 2019 recursul declarat de Sergiu MOVILEAN a fost admis cu remiterea cauzei la rejudecare, în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

6. Prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Rezina din 21 februarie 2020, cererea condamnatului Sergiu MOVILEAN a fost respinsă ca neîntemeiată.

7. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 februarie 2021 recursul declarat de Sergiu MOVILEAN a fost admis cu remiterea cauzei la rejudecare, în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

8. Important de reținut, că de fiecare dată instanța de fond în argumentarea soluției de respingere a relatat inaplicabilitatea prevederilor art. art. 10, 10¹ combinat cu dispozițiile art. 70 alin. (4) din Codul penal.

9. Instanța de recurs în urma controlului ierarhic superior a constatat interpretarea eronată a legii materiale de către instanța de fond, evitând de fiecare dată să expună pe fond.

10. În prezent, cererea condamnatului Sergiu MOVILEAN se afla la examinare la Judecătoria Orhei, sediul Rezina, deja pentru a patra oară consecutiv.

C. Obiectul sesizării

Prezenta sesizare are ca obiect – solicitarea de verificare a corespunderii constituționalității a dispozițiilor art. 70 alin. (4) combinat cu prevederile art. 71 alin. (3) din Codul penal. Din interpretarea sistemică nu se desprinde clar și previzibil, dacă persoanelor care au săvârșit infracțiune la vârsta cuprinsă de la 18 până la 21 de ani poate fi aplicată pedeapsa sub formă de detențiunea pe viață.

Nu este nici clar și nici previzibil ce are în vedere legislatorul când distinge cele două opțiuni legislative: 1) La stabilirea pedepsei definitive în caz de concurs de infracțiuni, pedeapsa închisorii nu poate depăși 20 de ani pentru persoanele care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, iar în caz de cumul de sentințe – 25 de ani pentru persoanele care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani (art. 70 alin. (4) din Codul penal); 2) Detențiunea pe viață nu poate fi aplicată femeilor și minorilor (art. 71 alin. (3) din Codul penal).

Deci, legiuitorul instituie în art. 70 alin. (4) din Codul penal pedeapsa maximă în privința persoanelor care au săvârșit infracțiune la vârsta cuprinsă de la 18 până la 21 de ani – 20 ani pentru cumul de pedepse și 25 ani pentru cumul de sentințe, exceptând posibilitatea aplicării detențiunii pe viață.

Subsidiar, operând modificările la art. 70 alin. (4) din Codul penal, legiuitorul nu a intervenit în dispozițiile art. 71 alin (3) din Codul penal, prin ce a creat o incertitudine și neclaritate totală în privința faptului dacă detențiunea pe viață este aplicabilă persoanelor ce cad sub categoria această intermediară (18-21 ani).

Urmează să constatăm, că jurisprudența nu a reușit să dezvolte un înțeles care să constituie un reper obiectiv în funcție de aplicabilitatea sancțiunii sub formă de detențiunea pe viață în privința persoanelor care au săvârșit infracțiune la vârsta de la 18 până la 21 de ani, astfel dispozițiilor art. 70 alin. (4) combinat cu prevederile art. 71 alin. (3) din Codul penal au creat o incertitudine și neclaritate, prin urmare, justițiabilul nu poate prevedea, în mod rezonabil, dacă pedeapsa sub formă de detențiunea pe viață este aplicabilă acestei categorii intermediare de persoane (18-21 ani). Chiar apelând la consultanța de specialitate, o asemenea persoană nu ar putea determina, fără echivoc, dacă se aplică detențiunea pe viață acestei categorii de persoane sau nu, pentru că nu poate exista un numitor comun între poziția justițiabilului și a consilierului juridic al acestuia, pe de o parte, și poziția persoanei care are competența aplicării legii penale, pe de altă parte. Fiecare dintre aceste persoane va interpreta în felul ei dispozițiile analizate, în funcție de: nivelul de instruire, experiența de viață, concepțiile, opiniile și convingerile personale, alți factori similari, ceea ce s-a întâmplat în prezenta cauza deja de patru ori consecutiv.

În felul acesta, prevederile citate contravin dispozițiilor art. 6 par. 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, deoarece nu îndeplinesc standardul calității legii, fiind contrare art. 1 alin. (3), 7, 16, 23 și art. 140 din Constituție și conferă autorităților care le explică o marjă excesivă de discreție.

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție

1. Prin prezenta sesizare se solicită verificarea corespunderii constituționalității a dispozițiilor art. 70 alin. (4) combinat cu prevederile art. 71 alin. (3) din Codul penal. Din interpretarea sistemică nu se desprinde clar și previzibil, dacă persoanelor care au săvârșit infracțiune la vârsta cuprinsă de la 18 până la 21 de ani poate fi aplicată pedeapsa sub formă de detențiune pe viață.
2. Reținem, că în corespundere cu prevederile art. 70 alin. (4) din Codul penal, la stabilirea pedepsei definitive în caz de concurs de infracțiuni, pedeapsa închisorii nu poate depăși...20 de ani pentru persoanele care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, ..., iar în caz de cumul de sentințe – ... 25 de ani pentru persoanele care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani.
3. Subsecvent, conform art. 71 alin. (3) din Codul penal, detențiunea pe viață nu poate fi aplicată femeilor și minorilor.
4. Este de reținut, că legiuitorului simțind necesitatea unei politici penale mai blânde în privința tinerilor care nu au atins vârsta de 21 de ani, invocată în recomandările unui Raport al Proiectului Twinning de susținere a reformării sistemului instituțiilor penitenciare în Republica Moldova în 2011. În acest raport se menționează „în art. 70 CP alin. (3) de a înlocui cifra 18 cu 21”. Mărirea limitei de vârstă pentru aplicarea prevederilor legislației penale existente aplicabile minorilor și tinerilor în vârstă de până la 21 de ani este inspirată din practica și datele statistice care caracterizează nivelul dezvoltării psihologice, intelectuale și volitive, care, de fapt, corespund unui minor sau tânăr de vârstă apropiată minorilor.
5. De asemenea, reținem că, fiind argumente sociale și de politică penală aceste demersuri legislative au stat la baza elaborării unor legi penale mai blânde pentru categoria de persoane între 18-21 ani în multe state europene, arătând că, din cauza complexității vieții sociale din statele care au atins un anumit grad de dezvoltare economică, integrarea în structurile sociale de muncă necesită o prelungire a duratei școlarizării, precum și o perioadă mai lungă de adaptare.
6. Totodată, aplicarea unui regim sancționar identic cu cel al adultului ar întrerupe pentru o durată mai mare continuitatea acestui proces de formare, pregătire și integrare a tânărului adult, facilitând marginalizarea lui socială postpenală și sporind dificultățile inserției sale în viața activă, motiv din care pentru tinerii adulți, cu vârsta cuprinsă între 18-21 de ani s-a preconizat un regim sancționar aparte, care privește atât durata anumitor pedepse, cât și modul de executare a lor.
7. Includerea în legea penală a pedepselor diferențiate pe grupe de vârstă dau expresie principiilor fundamentale ale politicii penale a Republicii Moldova, legiuitorul construind sistemul de pedepse în temeiul diferențierii capacității mintale și dezvoltării psiho-emoționale a persoanelor care săvârșesc infracțiuni, presupunând că categorisirea pedepselor după aceste criterii va orienta instanțele judecătorești la alegerea unei pedepse în măsura în care să fie apreciată pozitiv, să fie umană, efectivă din punctul de vedere al corectării și resocializării infractorului, conducându-se astfel de principiul umanismului, legalității și principiul individualizării pedepsei penale și, totodată, în scopul respectării convențiilor internaționale.
8. Legiuitorul a făcut diferența regimului sancționar, impunând considerente juridice specifice, pentru acest grup de adulți tineri, în vederea racordării Republicii Moldova la recomandările internaționale referitoare la tratamentul delincvenței tinerilor, luând în considerație cercetările științifice și ghidându-se de cele mai bune practici existente în statele dezvoltate, în scopul

îmbunătățirii legislației interne, care arată că persoana cuprinsă între vârsta 18-21 de ani care săvârșește o infracțiune are o structură deosebită de personalitate. Atragem atenția anume faptul că, 18-21 ani se referă la perioada săvârșirii actelor contrare legii, or, esența normei și-ar pierde eficiența și menirea în sensul interpretării contrare, deoarece legiuitorul pune accent în sensul recomandărilor și practicii internaționale că tânărul delicvent în această perioadă este mai sensibil schimbărilor psiho-emoționale și de comportament, din care motiv pedeapsa în vederea corectării sale nu poate depăși un anumit prag.

9. Nu este nici clar și nici previzibil ce are în vedere legislatorul când distinge cele două opțiuni legislative: 1) La stabilirea pedepsei definitive în caz de concurs de infracțiuni, pedeapsa închisorii nu poate depăși 20 de ani pentru persoanele care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, iar în caz de cumul de sentințe – 25 de ani pentru persoanele care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani (art. 70 alin. (4) din Codul penal); 2) Detențiunea pe viață nu poate fi aplicată femeilor și minorilor (art. 71 alin. (3) din Codul penal).
10. Deci, legiuitorul instituie în art. 70 alin. (4) din Codul penal pedeapsa maximă în privința persoanelor care au săvârșit infracțiune la vârsta cuprinsă de la 18 până la 21 de ani – 20 ani pentru cumul de pedepse și 25 ani pentru cumul de sentințe, exceptând posibilitatea aplicării detențiunii pe viață.
11. Subsidiar, operând modificările la art. 70 alin. (4) din Codul penal, legiuitorul nu a intervenit în dispozițiile art. 71 alin (3) din Codul penal, prin ce a creat o incertitudine și neclaritate totală în privința faptului dacă detențiunea pe viață este aplicabilă persoanelor ce cad sub categoria această intermediară (18-21 ani).
12. Urmează să constatăm, că jurisprudența nu a reușit să dezvolte un înțeles care să constituie un reper obiectiv în funcție de aplicabilitatea sancțiunii sub formă de detențiunea pe viață în privința persoanelor care au săvârșit infracțiune la vârsta de la 18 până la 21 de ani, astfel dispozițiilor art. 70 alin. (4) combinat cu prevederile art. 71 alin. (3) din Codul penal au creat o incertitudine și neclaritate, prin urmare, justițiabilul nu poate prevedea, în mod rezonabil, dacă pedeapsa sub formă de detențiunea pe viață este aplicabilă acestei categorii intermediare de persoane (18-21 ani). Chiar apelând la consultanța de specialitate, o asemenea persoană nu ar putea determina, fără echivoc, dacă se aplică detențiunea pe viață acestei categorii de persoane sau nu, pentru că nu poate exista un numitor comun între poziția justițiabilului și a consilierului juridic al acestuia, pe de o parte, și poziția persoanei care are competența aplicării legii penale, pe de altă parte. Fiecare dintre aceste persoane va interpreta în felul ei dispozițiile analizate, în funcție de: nivelul de instruire, experiența de viață, concepțiile, opiniile și convingerile personale, alți factori similari, ceea ce s-a întâmplat în prezenta cauză deja de patru ori consecutiv.
13. În felul acesta, prevederile citate contravin dispozițiilor art. 6 par. 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, deoarece nu îndeplinesc standardul calității legii, fiind contrare art. 1 alin. (3), 7, 16, 23 și art. 140 din Constituție și conferă autorităților care le explică o marjă excesivă de discreție.

CONSTITUȚIA REPUBLICII MOLDOVA

Articolul 1

Statul Republica Moldova

„(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul

politic reprezintă valori supreme și sunt garantate”.

Articolul 7

Constituția, Lege Supremă

„Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică”.

Articolul 16

Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sânt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică,

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative”.

Articolul 134

Statutul

„(1) Curtea Constituțională este unica autoritate de jurisdicție constituțională în Republica Moldova.

(2) Curtea Constituțională este independentă de orice altă autoritate publică și se supune numai Constituției.

(3) Curtea Constituțională garantează supremația Constituției, asigură realizarea principiului separării puterii de stat în putere legislativă, putere executivă și putere judecătorească și garantează responsabilitatea statului față de cetățean și a cetățeanului față de stat”.

Articolul 135

Atribuțiile

„(1) Curtea Constituțională:

a) exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.”

Articolul 140

Hotărârile Curții Constituționale

„(1) Legile și alte acte normative sau unde părți ale acestora devin nule, din momentul adoptării hotărârii corespunzătoare a Curții Constituționale.

(2) Hotărârile Curții Constituționale sunt definitive și nu pot fi atacate”.

Convenția Europeană a Drepturilor Omului ratificată de Republica Moldova la 01.02.1998

Articolul 6. Dreptul la un proces echitabil

„1. Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege,

care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.”

Articolul 17. Interzicerea abuzului de drept

„Nicio dispoziție din prezenta Convenție nu poate fi interpretată ca autorizând unui stat, unui grup sau unui individ, un drept oarecare de a desfășura o activitate sau de a îndeplini un act ce urmărește distrugerea drepturilor sau libertăților recunoscute de prezenta Convenție, sau de a aduce limitări acestor drepturi și libertăți, decât cele prevăzute de această Convenție”.

Declarația Universală a drepturilor omului aderat la Declarație prin Hotărârea Parlamentului nr. 217-XII din 28.07.90

Articolul 7

„Toți oamenii sunt egali în fața legii și au dreptul fără deosebire la o protecție egală a legii. Toți oamenii au dreptul la o protecție egală împotriva oricărei discriminări care ar încălca prezenta Declarație și împotriva oricărei provocări la o astfel de discriminare.”

Hotărârea Curții Constituționale, nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova

„53. Pornind de la natura subsidiară a mecanismelor CEDO, statele membre au obligația de a extinde mecanismele de protecție a drepturilor omului la nivel național/în conformitate cu angajamentele ce derivă din procesul de eficientizare a CtEDO, asumate în cadrul Conferințelor de la Interlaken (18-19 februarie 2010), Izmir (26-27 aprilie 2011) și Brighton (19-20 aprilie 2012).

60. Curtea menționează că accesul liber la justiție constituie un aspect inerent al dreptului la un proces echitabil, principiu complex, cuprinzând mai multe relații și drepturi fundamentale, prin care se poate garanta exercitarea lui deplină. Fără un acces efectiv la o instanță, drepturile oferite justițiabililor ar fi iluzorii.

61. Astfel, dreptul de acces la justiție este înțeles ca un drept de acces concret și efectiv, care presupune ca justițiabilul să beneficieze de o posibilitate clară și concretă de a contesta un act constituind o atingere adusă drepturilor sale.

62. Curtea reține că, pentru asigurarea protecției efective a drepturilor omului, nu este suficient a consacra drepturile materiale și a preciza pe cale constituțională condițiile minime pentru realizarea unei justiții echitabile, condiții întregite cu legi organice cu privire la organizarea și funcționarea instanțelor judecătorești. Este necesar, de asemenea, a stabili unele garanții procedurale de natură să consolideze mecanismele de protecție a acestor drepturi. Prin respectivele garanții procedurale, dreptul la un proces echitabil urmează a fi asigurat, în consecință, efectiv și eficace.

63. Curtea subliniază că dreptul la un proces echitabil presupune *eo ipso* prezumția de conformitate a actelor normative interpretate și aplicate de instanța judecătorească în actul de îndeplinire a justiției cu normele constituționale și legislația internațională.

64. În acest context, Curtea reține că soluționarea unui litigiu nu poate implica promovarea unui drept prin intermediul unor norme neconstituționale.

76. Prin urmare, în momentul în care judecătorul ordinar constată sau este invocată de către părți o anumită incertitudine privind constituționalitatea actului aplicabil, acesta este obligat să demareze procesul de exercitare a controlului constituționalității.

79. Astfel, controlul concret de constituționalitate pe cale de excepție constituie singurul instrument prin intermediul căruia cetățeanul are posibilitatea de a acționa pentru a se apăra împotriva legislatorului însuși, în cazul în care, prin lege, drepturile sale

constituționale sunt încălcate.

80. Curtea menționează că dreptul de acces al cetățenilor prin intermediul excepției de neconstituționalitate la instanța constituțională reprezintă un aspect al dreptului la un proces echitabil. Această cale indirectă, care permite cetățenilor accesul la justiția constituțională, oferă de asemenea, posibilitate Curții Constituționale, în calitatea sa de garant al supremației Constituției, să-și exercite controlul asupra puterii legiuitoare cu privire la respectarea catalogului drepturilor și libertăților fundamentale.

82. Curtea reține că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

(1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

(2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

(3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

(4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

83. Curtea reține că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82.

86. Curtea reține că, prin ignorarea excepției de neconstituționalitate și rezolvarea litigiului fără soluționarea prealabilă a excepției de către instanța de contencios constituțional, judecătorul ordinar ar dobândi prerogative improprii instanței judecătorești.

87. Având în vedere cele menționate, orice instanță judiciară chemată să soluționeze un litigiu, în ipoteza unei îndoieli cu privire la constituționalitatea unei dispoziții, are atât puterea, cât și obligația să se adreseze Curții Constituționale.

103. Astfel, Curtea menționează că, în timp ce dreptul de a ridica excepția de neconstituționalitate aparține judecătorilor din cadrul instanțelor judecătorești de toate nivelele, precum și având în vedere caracterul formal al rolului Curții Supreme de Justiție și lipsa competenței acesteia de a se pronunța asupra excepțiilor de neconstituționalitate ridicate de instanțele judecătorești ierarhic inferioare, prevederile literelor a) și g) de la alin. (1) al articolului 135 din Constituție nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului altor instanțe ordinare de a sesiza instanța de jurisdicție constituțională.

107. În același timp, în temeiul art. 135 alin. (1) lit. a) și lit. g), sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza. O astfel de interpretare asigură principiul constituțional al independenței tuturor judecătorilor în soluționarea cauzelor și supremația Constituției în procesul de apărare a drepturilor și libertăților fundamentale."

E. Argumentarea pretensei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție

1. În conformitate cu art. 16 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, toți cetățenii Republicii Moldova sânt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

2. Suplimentar, art. 7 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, prevede că toți oamenii sunt egali în fața legii și au dreptul fără deosebire la o protecție egală a legii. Toți oamenii au dreptul la o protecție egală împotriva oricărei discriminări care ar încălca prezenta Declarație și împotriva oricărei provocări la o astfel de discriminare.

3. Subsidiar, potrivit art. 14 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta convenție trebuie să fie asigurată fără nici o deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.

3. Subsecvent, în corespundere cu prevederile art.3 alin. (1) din Legea cu privire la actele normative, la elaborarea unui act normativ se respectă următoarele principii: a) constituționalitatea; b) respectarea drepturilor și libertăților fundamentale; c) legalitatea și echilibrul între reglementările concurente; d) oportunitatea, coerența, consecutivitatea, stabilitatea și predictibilitatea normelor juridice; e) asigurarea transparenței, publicității și accesibilității; f) respectarea ierarhiei actelor normative.

4. Este de reținut, că legiuitorului simțind necesitatea unei politici penale mai blânde în privința tinerilor care nu au atins vârsta de 21 de ani, invocată în recomandările unui Raport al Proiectului Twinning de susținere a reformării sistemului instituțiilor penitenciare în Republica Moldova în 2011. În acest raport se menționează „în art. 70 CP alin. (3) de a înlocui cifra 18 cu 21”. Mărirea limitei de vârstă pentru aplicarea prevederilor legislației penale existente aplicabile minorilor și tinerilor în vârstă de până la 21 de ani este inspirată din practica și datele statistice care caracterizează nivelul dezvoltării psihologice, intelectuale și volitive, care, de fapt, corespund unui minor sau tânăr de vârstă apropiată minorilor.

5. De asemenea, reținem că, fiind argumente sociale și de politică penală aceste demersuri legislative au stat la baza elaborării unor legi penale mai blânde pentru categoria de persoane între 18-21 ani în multe state europene, arătând că, din cauza complexității vieții sociale din statele care au atins un anumit grad de dezvoltare economică, integrarea în structurile sociale de muncă necesită o prelungire a duratei școlarizării, precum și o perioadă mai lungă de adaptare.

6. Totodată, aplicarea unui regim sancționar identic cu cel al adultului ar întrerupe pentru o durată mai mare continuitatea acestui proces de formare, pregătire și integrare a tânărului adult, facilitând marginalizarea lui socială postpenală și sporind dificultățile inserției sale în viața activă, motiv din care pentru tinerii adulți, cu vârsta cuprinsă între 18-21 de ani s-a preconizat un regim sancționator aparte, care privește atât durata anumitor pedepse, cât și modul de executare a lor.

7. Includerea în legea penală a pedepselor diferențiate pe grupe de vârstă dau expresie principiilor fundamentale ale politicii penale a Republicii Moldova, legiuitorul construind sistemul de pedepse în temeiul diferențierii capacității mintale și dezvoltării psiho-emoționale a persoanelor care săvârșesc infracțiuni, presupunând că categorisirea pedepselor după aceste criterii va orienta instanțele judecătorești la alegerea unei pedepse în măsura în care să fie apreciată pozitiv, să fie umană, efectivă din punctul de vedere al corectării și resocializării infractorului, conducându-se astfel de principiul umanismului, legalității și principiul individualizării pedepsei penale și, totodată, în scopul respectării convențiilor internaționale.

8. Legiuitorul a făcut diferența regimului sancționar, impunând considerente juridice specifice, pentru acest grup de adulți tineri, în vederea racordării Republicii Moldova la recomandările internaționale referitoare la tratamentul delincvenței tinerilor, luând în considerație cercetările științifice și ghidându-se de cele mai bune practici existente în statele dezvoltate, în scopul îmbunătățirii legislației interne, care arată că persoana cuprinsă între vârsta 18-21 de ani care săvârșește o infracțiune are o structură deosebită de personalitate. Atragem atenția anume faptul că, 18-21 ani se referă la perioada săvârșirii actelor contrare legii, or, esența normei și-ar pierde eficiența și menirea în sensul interpretării contrare, deoarece legiuitorul pune accent în sensul recomandărilor și practicii internaționale că tânărul delicvent în această perioadă este mai sensibil schimbărilor psiho-emoționale și de comportament, din care motiv pedeapsa în vederea corectării sale nu poate depăși un anumit prag.

9. Nu este nici clar și nici previzibil ce are în vedere legislatorul când distinge cele două opțiuni legislative: 1) La stabilirea pedepsei definitive în caz de concurs de infracțiuni, pedeapsa închisorii nu poate depăși 20 de ani pentru persoanele care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, iar în caz de cumul de sentințe – 25 de ani pentru persoanele care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani (art. 70 alin. (4) din Codul penal); 2) Detențiunea pe viață nu poate fi aplicată femeilor și minorilor (art. 71 alin. (3) din Codul penal).

10. Deci, legiuitorul instituie în art. 70 alin. (4) din Codul penal pedeapsa maximă în privința persoanelor care au săvârșit infracțiune la vârsta cuprinsă de la 18 până la 21 de ani – 20 ani pentru cumul de pedepse și 25 ani pentru cumul de sentințe, exceptând posibilitatea aplicării detențiunii pe viață.

11. Subsidiar, operând modificările la art. 70 alin. (4) din Codul penal, legiuitorul nu a intervenit în dispozițiile art. 71 alin (3) din Codul penal, prin ce a creat o incertitudine și neclaritate totală în privința faptului dacă detențiunea pe viață este aplicabilă persoanelor ce cad sub categoria această intermediară (18-21 ani).

12. Urmează să constatăm, că jurisprudența nu a reușit să dezvolte un înțeles care să constituie un reper obiectiv în funcție de aplicabilitatea sancțiunii sub formă de detențiunea pe viață în privința persoanelor care au săvârșit infracțiune la vârsta de la 18 până la 21 de ani, astfel dispozițiilor art. 70 alin. (4) combinat cu prevederile art. 71 alin. (3) din Codul penal au creat o incertitudine și neclaritate, prin urmare, justițiabilul nu poate prevedea, în mod rezonabil, dacă pedeapsa sub formă de detențiunea pe viață este aplicabilă acestei categorii intermediare de persoane (18-21 ani). Chiar apelând la consultanța de specialitate, o asemenea persoană nu ar putea determina, fără echivoc, dacă se aplică detențiunea pe viață acestei categorii de persoane sau nu, pentru că nu poate exista un numitor comun între poziția justițiabilului și a consilierului juridic al acestuia, pe de o parte, și poziția persoanei care are competența aplicării legii penale, pe de altă parte. Fiecare dintre aceste persoane va interpreta în felul ei dispozițiile analizate, în funcție de: nivelul de instruire, experiența de viață, concepțiile, opiniile și convingerile personale, alți factori similari, ceea ce s-a întâmplat în prezenta cauza deja de patru ori consecutiv.

13. Observăm, că legiuitorul instituind categoria intermediară de persoane (18-21 ani) a încercat să protejeze această categorie, luând în considerație cercetările științifice și ghidându-se de cele mai bune practici existente în statele dezvoltate, în scopul îmbunătățirii legislației interne, care arată că persoana cuprinsă între vârsta 18-21 de ani care săvârșește o infracțiune are o structură deosebită de personalitate.

14. Cu titlu informativ aducem la cunoștință instanței voința Curții Europene a Drepturilor Omului, care enunță faptul că, în jurisprudența Curții Europene s-a constatat că violarea principiilor egalității și nediscriminării are loc atunci când se aplică un tratament diferențiat între persoane plasate în situații analoage sau compatibile, fără să existe o justificare obiectivă și rezonabilă, sau când există o disproporție între scopul urmărit și mijloacele folosite. Statele contractante beneficiază de o marjă largă de apreciere pentru a determina dacă și în ce măsură

diferențele între situații similare justifică distincția în tratament (*Schalk și Kopf c. Austriei*, nr. 30141/04, § 96, 24 iunie 2010; *Burden c. Regatului Unit*, nr. 13378/05, § 60, 29 aprilie 2008).

15. Respectiv, observăm că cele expuse de către CtEDO, se raportează totalmente la speța concret examinată, deci, ne aflăm în prezența unei încălcări a principiului egalității într-un raport juridic în care părțile au statut juridic analogic, or detențiunea pe viață potrivit art. 70 alin. (3) din Codul penal nu se aplică femeilor și minorilor, iar conform art. 70 alin. (4) din legea citată, pedeapsa închisorii nu poate depăși 20/25 de ani, pentru persoanele care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani pentru concurs de infracțiuni/cumul de sentințe.

16. Vom reaminti, că principiul legalității presupune ca legea să definească în mod clar și accesibil procedeu care urmează a fi realizat la aplicarea normelor cu caracter procesual-penal. Cu referire la redactarea textelor legislative, acest principiu reclamă existența unui grad minim de claritate și de precizie a reglementării. Astfel, persoanele abilitate să aplice legea și particularii trebuie să poată să înțeleagă și, într-o anumită măsură, să prezică ceea ce permite și ceea ce nu permite legea (a se vedea, de exemplu, Decizia Curții Constituționale nr. 49 din 31 mai 2018, § 30). Această cerință capătă și mai multă forță atunci când neclaritatea poate aduce atingere unuia dintre participanți în proces – petiționar în speța dată.

17. Curtea Europeană în jurisprudența sa a statuat că: „noțiunea de „lege”, prevăzută de art. 7 din Convenția Europeană, implică respectarea cerințelor calitative, îndeosebi cele privind accesibilitatea și previzibilitatea” (cauza *Del Rio Prada v. Spania*, cererea nr. 42750/09, hotărâre din 21 octombrie 2013, § 91).

18. La fel e de menționat, că rolul decizional conferit instanțelor urmărește tocmai înlăturarea dubiilor ce persistă cu ocazia interpretării normelor (cauza *Cantoni v. Franța*, nr. 17862/91, hotărâre din 15 octombrie 1996, § 29,32, și cauza *Kafkaris v. Cipru*, hotărâre din 12 februarie 2008, § 140-141).

19. Din interpretarea normelor enunțate nu se desprinde cu certitudine dacă se aplică detențiunea pe viață persoanelor intermediare (18-21 ani).

20. Important de reamintit că exigențele statului de drept presupun, *inter alia*, asigurarea legalității și a certitudinii juridice (*Raportul privind preeminența dreptului, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 86 sesiune plenară*, 2011, § 41).

21. Condiția accesibilității presupune ca textele de lege să poată fi cunoscute de către destinatari. Orice persoană trebuie să poată să dispună de informații privind normele juridice aplicabile într-un caz concret (*Khlyustov v. Rusia*, 11 iulie 2013, § 68).

22. Accesibilitatea legii are în vedere aducerea la cunoștința publică a actelor normative și intrarea în vigoare a acestora, care se realizează în baza articolului 76 din Constituție, legea publicându-se în Monitorul Oficial.

23. La rândul ei, condiția previzibilității este îndeplinită atunci când justițiabilul poate cunoaște, din chiar textul normei juridice pertinente, iar la nevoie cu ajutorul interpretării acesteia de către instanțe sau cu ajutorul unor juriști profesioniști, care sunt temeuri plauzibile de a purcede la disjungerea unei cauze penale.

24. Totuși, Curtea Europeană în jurisprudența sa a menționat că, deși certitudinea este dezirabilă, aceasta ar putea antrena o rigiditate excesivă (*Del Rio Prada v. Spania*, 21 octombrie 2013, §§ 92, 93).

25. Nevoia de a evita rigiditatea excesivă și de a ține pasul cu circumstanțele schimbătoare presupune exprimarea unor legi în termeni care sunt, într-o mai mare sau mai mică măsură, vagi, iar interpretarea și aplicarea unor asemenea reglementări depinde de practică (*Kokkinakis v. Greece*, 25 mai 1993, § 40).

26. Pe de altă parte, utilizarea unor concepte și a unor criterii prea vagi în interpretarea unei prevederi legislative conduce la incompatibilitatea acesteia cu cerințele clarității și previzibilității, în privința efectelor sale (*Liivik v. Estonia*, 25 iunie 2009, §§ 96-104).

27. Cu privire la clarificarea normelor juridice, Curtea Europeană în jurisprudența sa a reținut că dezvoltarea progresivă a dreptului penal prin intermediul procesului de creare a dreptului este o parte bine-consolidată și necesară a tradiției juridice în statele-părți la Convenție. Atunci când examinează previzibilitatea unei norme penale, Curtea Europeană trebuie să se asigure dacă interpretarea judiciară a legii a continuat pur și simplu o linie perceptibilă a dezvoltării jurisprudențiale (*Dragotoniou și Militaru-Pidhorni v. România*, 24 mai 2007, § 44).

28. În orice caz, pentru ca legea să îndeplinească cerința de previzibilitate, ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii de apreciere a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit (*Sissanis v. România*, 25 ianuarie 2007, § 66).

29. O putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de testul previzibilității. Aceeași concluzie este valabilă și pentru puterea discreționară nelimitată a instanțelor judecătorești (a se vedea HCC nr. 28 din 23 noiembrie 2015, § 61).

30. Cu privire la condiția accesibilității, este de menționat că publicul larg are acces la Codul de procedură penală, acesta fiind publicat în Monitorul Oficial. Aici operează prezumpția cunoașterii legii, care decurge din principiul general de drept *nemo censetur ignorare legem*. Prin urmare, nu există niciun dubiu cu privire la faptul că dispozițiile contestate îndeplinesc condiția accesibilității.

31. Cu titlu preliminar, vom releva că în jurisprudența Curții Europene s-a reținut că sfera de aplicare a conceptului de previzibilitate depinde în mare măsură de conținutul instrumentului în cauză, de domeniul pe care îl reglementează, precum și de numărul și statutul destinatarilor săi.

32. Persoanele care au o activitate profesională trebuie să dea dovadă de o prudență mai mare în cadrul activității lor și este de așteptat ca acestea să-și asume riscurile inerente activității lor (*Sekmadienis Ltd. v. Lituania*, 30 ianuarie 2018, § 65; *Satakunnan Markkinapörssi Oy și Satamedia Oy v. Finlanda* [MC], 27 iunie 2017, § 145).

33. Urmează să remarcăm, că nu există niciun text normativ care ar defini clar dacă pedeapsa sub formă de detențiunea pe viață este aplicabilă persoanelor care au săvârșit infracțiune la vârsta de la 18 până la 21 de ani. Astfel, există riscul ca prevederile dispozițiilor art. 70 alin. (4) combinat cu prevederile art. 71 alin. (3) din Codul penal să fie apreciate în baza unor criterii arbitrare și discreționare de către cei dotați cu competența aplicării legii penale.

34. Considerăm că normele contestate îi acordă autorităților care le interpretează o marjă largă de discreție, fapt care poate genera o practică judiciară neunitară.

35. Astfel, se observă că jurisprudența în materie nu a dezvoltat pentru noțiunea criticată un înțeles exact care să constituie un reper în funcție de care să poată fi apreciat conținutul acesteia și, prin urmare, dispozițiile art. 70 alin. (4) combinat cu prevederile art. 71 alin. (3) din Codul penal sunt susceptibile de o interpretare extensivă defavorabilă petentului.

36. În acest sens, Curtea Europeană în jurisprudența sa a reiterat în cauza *Prigală v. Republica Moldova*, 13 februarie 2018, §§ 38-40, că interpretarea extensivă defavorabilă constituie o încălcare a articolului 7 din Convenția Europeană.

37. Așadar, în lipsa unor repere fixe, inclusiv normative, aplicarea dispozițiilor contestate se face la discreția celor care aplică legea procesual-penală, justițiabilul aflându-se într-o stare de insecuritate juridică.

38. Prin urmare, ele nu îndeplinesc standardul calității legii procesul-penale, fiind contrare dispozițiilor art. 6 par. 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, deoarece nu îndeplinesc standardul calității legii, fiind contrare art. 1 alin. (3), 7, 16, 23 și art. 140 din Constituție și conferă autorităților care le explică o marjă excesivă de discreție.

F. Lista documentelor relevante

Extrasul cu prevederile normative contestate

Codul de procedură penală al Republicii Moldova

Articolul 70. Închisoarea

(1) Închisoarea constă în privarea de libertate a persoanei vinovate de săvârșirea unei infracțiuni prin izolarea impusă a acesteia de mediul normal de viață și plasarea ei, în baza hotărârii instanței de judecată, pe un anumit termen, într-un penitenciar.

(2) Închisoarea se stabilește pe un termen de la 3 luni la 20 de ani.

(3) La stabilirea pedepsei închisorii pentru persoana care, la data săvârșirii infracțiunii, nu a atins vârsta de 18 ani, termenul închisorii se stabilește din maximul pedepsei, prevăzute de legea penală pentru infracțiunea săvârșită, reduce la jumătate.

(3¹) La aplicarea pedepsei persoanelor care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, care au săvârșit infracțiune la vârsta de la 18 până la 21 de ani, maximul pedepsei se reduce cu o treime. În cazul în care instanța, ținând cont de personalitatea infractorului, ajunge la concluzia că doar prin aplicarea pedepsei în limitele generale se va atinge scopul pedepsei penale, aceasta poate dispune o pedeapsă în limitele prevăzute de legea penală pentru infracțiunea săvârșită. Necesitatea aplicării pedepsei în limitele generale urmează a fi argumentată de către instanța de judecată.

(4) La stabilirea pedepsei definitive în caz de concurs de infracțiuni, pedeapsa închisorii nu poate depăși 25 de ani pentru adulți, 20 de ani pentru persoanele care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, și 12 ani și 6 luni pentru minori, iar în caz de cumul de sentințe – de 30 ani pentru adulți, 25 de ani pentru persoanele care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, și 15 ani pentru minori.

(5) În cazul înlocuirii pedepsei detențiunii pe viață cu o pedeapsă mai blindă, cu titlu de grațiere, se aplică închisoarea pe un termen de 30 de ani.

[Art.70 completat prin Legea nr.163 din 20.07.2017, în vigoare 20.12.2017]

Articolul 71. Detențiunea pe viață

(1) Detențiunea pe viață constă în privarea de libertate a condamnatului pentru tot restul vieții.

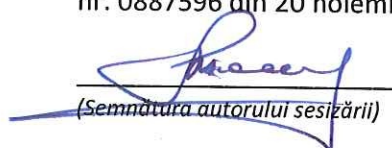
(2) Detențiunea pe viață se stabilește numai pentru infracțiunile excepțional de grave.

(3) Detențiunea pe viață nu poate fi aplicată femeilor și minorilor.

G. Declarația și semnătura autorului sesizării

Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt veridice.

În interesele petiționarului Sergiu MOVILEAN
reprezentantul în baza mandatului avocațial
nr. 0887596 din 20 noiembrie 2018

Artur AIRAPETEAN
(Semnătura autorului sesizării)

ÎNCHEIERE**06 august 2021**

Judecătoria Orhei, sediul Rezina

Instanța în componență

Președintele ședinței, judecător

Grefier

Cu participarea:

Procurorului

Avocatului

Petiționarului

Reprezentantului Penitenciarului nr. 17 Rezina

or. Rezina

Dorina Cebanița

Marta Negara

Ghenadie Zgardan

Artur Airapetean

Sergiu Movilean

Ghenadie Bulhac

examinând în ședință de judecată publică cererea avocatului Airapetean Artur în interesele condamnatului Movilean Sergiu, privind sesizarea Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 70 alin. (4) combinat cu prevederile art. 71 alin. (3) din Codul penal, la judecarea cererii avocatului Ciobanu Olga privind aplicarea legii care are efect retroactiv în privința condamnatului Movilean Sergiu,

A CONSTATAT:

Pe rolul Judecătoriei Orhei, sediul Rezina, se află spre examinare cererea avocatului Ciobanu Olga privind aplicarea legii care are efect retroactiv în privința condamnatului Movilean Sergiu.

La data de 26 iulie 2021, avocatul Airapetean Artur, în interesele condamnatului Movilean Sergiu, a înaintat cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a art. 70 alin. (4) combinat cu prevederile art. 71 alin. (3) din Codul penal.

În motivarea cererii respective a indicat că sesizarea are drept motiv interpretarea defectuoasă a normelor enunțate efectuată de către instanța de fond, în detrimentul intereselor justiției și în special a intereselor condamnatului Movilean Sergiu.

În acest sens, relatează avocatul, că din interpretarea sistemică nu se desprinde clar și previzibil, dacă persoanelor care au săvârșit infracțiune la vârsta cuprinsă de la 18 până la 21 de ani poate fi aplicată pedeapsa sub formă de detențiune pe viață.

În corespundere cu prevederile art. 70 alin. (4) din Codul penal, la stabilirea pedepsei definitive în caz de concurs de infracțiuni, pedeapsa închisorii nu poate depăși...20 de ani pentru persoanele care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, ..., iar în caz de cumul de sentințe - ... 25 de ani pentru persoanele care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani. Subsecvent, conform art. 71 alin. (3) din Codul penal, detențiunea pe viață nu poate fi aplicată femeilor și minorilor.

Important de reținut, că legiuitorului simțind necesitatea unei politici penale

mai blânde în privința tinerilor care nu au atins vârsta de 21 de ani, invocată în recomandările unui Raport al Proiectului Twinning de susținere a reformării sistemului instituțiilor penitenciare în Republica Moldova în 2011. În acest raport se menționează „în art. 70 CP alin. (3) de a înlocui cifra 18 cu 21”. Mărirea limitei de vârstă pentru aplicarea prevederilor legislației penale existente aplicabile minorilor și tinerilor în vârstă de până la 21 de ani este inspirată din practica și datele statistice care caracterizează nivelul dezvoltării psihologice, intelectuale și volitive, care, de fapt, corespund unui minor sau tânăr de vârstă apropiată minorilor.

De asemenea, reține avocatul că, fiind argumente sociale și de politică penală aceste demersuri legislative au stat la baza elaborării unor legi penale mai blânde pentru categoria de persoane între 18-21 ani în multe state europene, arătând că, din cauza complexității vieții sociale din statele care au atins un anumit grad de dezvoltare economică, integrarea în structurile sociale de muncă necesită o prelungire a duratei școlarizării, precum și o perioadă mai lungă de adaptare.

Totodată, aplicarea unui regim sancționar identic cu cel al adultului ar întrerupe pentru o durată mai mare continuitatea acestui proces de formare, pregătire și integrare a tânărului adult, facilitând marginalizarea lui socială post penală și sporind dificultățile inserției sale în viața activă, motiv din care pentru tinerii adulți, cu vârsta cuprinsă între 18-21 de ani s-a preconizat un regim sancționar aparte, care privește atât durata anumitor pedepse, cât și modul de executare a lor.

Legiuitorul a făcut diferența regimului sancționar, impunând considerente juridice specifice, pentru acest grup de adulți tineri, în vederea racordării Republicii Moldova la recomandările internaționale referitoare la tratamentul delincvenței tinerilor, luând în considerație cercetările științifice și ghidându-se de cele mai bune practici existente în statele dezvoltate, în scopul îmbunătățirii legislației interne, care arată că persoana cuprinsă între vârsta 18-21 de ani care săvârșește o infracțiune are o structură deosebită de personalitate. Atragem atenția anume faptul că, 18-21 ani se referă la perioada săvârșirii actelor contrare legii, or, esența normei și-ar pierde eficiența și menirea în sensul interpretării contrare, deoarece legiuitorul pune accent în sensul recomandărilor și practicii internaționale că tânărul delicvent în această perioadă este mai sensibil schimbărilor psiho-emoționale și de comportament, din care motiv pedeapsa în vederea corectării sale nu poate depăși un anumit prag.

Nu este nici clar și nici previzibil ce are în vedere legislatorul când distinge cele două opțiuni legislative: 1) La stabilirea pedepsei definitive în caz de concurs de infracțiuni, pedeapsa închisorii nu poate depăși 20 de ani pentru persoanele care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, iar în caz de cumul de sentințe - 25 de ani pentru persoanele care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani (art. 70 alin. (4) din Codul penal); 2) Detențiunea pe viață nu poate fi aplicată femeilor și minorilor (art. 71 alin. (3) din Codul penal). Deci, legiuitorul instituie în art. 70 alin. (4) din Codul penal pedeapsa maximă în privința persoanelor care au săvârșit infracțiune la vârsta cuprinsă de la 18 până la 21 de ani - 20 ani pentru cumul de pedepse și 25 ani pentru cumul de sentințe, exceptând posibilitatea aplicării detențiunii pe viață.

Subsidiar, operând modificările la art. 70 alin. (4) din Codul penal, legiuitorul

nu a intervenit în dispozițiile art. 71 alin (3) din Codul penal, prin ce a creat o incertitudine și neclaritate totală în privința faptului dacă detențiunea pe viață este aplicabilă persoanelor ce cad sub categoria această intermediară (18-21 ani).

Urmează de constatat, că jurisprudența nu a reușit să dezvolte un înțeles care să constituie un reper obiectiv în funcție de aplicabilitatea sancțiunii sub formă de detențiunea pe viață în privința persoanelor care au săvârșit infracțiune la vârsta de la 18 până la 21 de ani, astfel dispozițiilor art. 70 alin. (4) combinat cu prevederile art. 71 alin. (3) din Codul penal au creat o incertitudine și neclaritate, prin urmare, justițiabilul nu poate prevedea, în mod rezonabil, dacă pedeapsa sub formă de detențiunea pe viață este aplicabilă acestei categorii intermediare de persoane (18-21 ani).

În ședința instanței de judecată, petiționarul Movable Sergiu, a susținut cererea înaintată de avocatul său.

Procurorul participant, Zgardan Ghenadie, a lăsat cererea respectivă la aprecierea instanței de judecată.

Reprezentantul Penitenciarului nr. 17 Rezina, Bulhac Ghenadie, a solicitat de asemenea, admiterea cererii înaintate.

Instanța de judecată, examinând cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 70 alin. (4) combinat cu prevederile art. 71 alin. (3) din Codul penal, opinia participanților la proces, conchide admiterea cererii și expediază sesizarea privitor la excepția de neconstituționalitate înaintată de avocatul Airapetean Artur pentru examinare Curții Constituționale a Republicii Moldova.

Conform art. 7 alin. (3) Cod de procedură penală, în cazul existenței incertitudinii cu privire la constituționalitatea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și a ordonanțelor Guvernului, care urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității acestora.

Potrivit Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate) (Sesizarea nr. 55b/2015), în temeiul căreia, Curtea Constituțională a hotărât: în sensul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) coroborat cu articolele 20, 115, 116 și 134 din Constituție: în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională; excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau de reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu; sesizarea privind controlul constituționalității unei norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze i se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza; judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: (1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la

articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; (2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică faptul că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; (3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; (4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Analizând exigențele impuse de hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016 în coroborare cu art. 7 alin. (3) Cod de procedură penală, instanța de judecată consideră necesar de a admite cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate art. 70 alin. (4) combinat cu prevederile art. 71 alin. (3) din Codul penal și de a sesiza Curtea Constituțională.

La caz, instanța de judecată constată că obiectul excepției se încadrează în categoria actelor prevăzute de art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, excepția este ridicată de către o parte în proces, anterior Curtea nu s-a mai expus pe marginea unui atare obiect, iar prevederile contestate sunt aplicabile soluționării cauzei.

În aceste condiții, instanța de judecată consideră întemeiată cererea avocatului Airapetean Artur, dând curs acesteia.

Conducându-se de art. 7 alin. (3), art. 342 Cod de procedură penală, instanța de judecată, -

DISPUNE:

Se admite cererea avocatului Airapetean Artur în interesele condamnatului Movilean Sergiu privind sesizarea Curții Constituționale cu excepție de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 70 alin. (4) combinat cu prevederile art. 71 alin. (3) din Codul penal.

Se expediază sesizarea avocatului Airapetean Artur privind excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 70 alin. (4) combinat cu prevederile art. 71 alin. (3) din Codul penal, depusă în cadrul examinării cererii avocatului Ciobanu Olga privind aplicarea legii care are efect retroactiv în privința condamnatului Movilean Sergiu, Curții Constituționale a Republicii Moldova.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Dorina Cebanița

